

ISSN 2181-0000
Doi Journal 10.26739/2181-0000

JOURNAL OF MAMUN SCIENCE

VOLUME 3, ISSUE 1 **2025**

ISSN 2181-0000
Doi Journal 10.26739/2181-0000

«MA'MUN SCIENCE» JURNALI

3 JILD, 1 SON

ЖУРНАЛ «MAMUN SCIENCE»
ТОМ 3, НОМЕР 1

JOURNAL OF «MAMUN SCIENCE»
VOLUME 3, ISSUE 1

TOHKENT-2025

«MA'MUN SCIENCE» JURNALI

ЖУРНАЛ «МА'MUN SCIENCE» | JOURNAL OF «MAMUN SCIENCE»

№1 (2025) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-0000-2025-1>

Бош мухаррир: | Главный редактор:
Chief Editor:

Urazbayeva Dilbar Abdullayevna
Psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Ma'mun Universiteti NTM

Бош мухаррир ўринбосари: | Заместитель
главного редактора: | Deputy Chief Editor:

Xudoynazarov Egambergan Madrahimovich
Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),
dotsent Ma'mun Universiteti NTM

TAHRIRIY MASLAHAT KENGASHI | EDITORIAL BOARD | РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

FILOLOGIYA FANLARI (INGLIZ TILI)

Axmedov Oybek Saporboyevich

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor
O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

O'rozboyev Abdulla Durdibayevich

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor
Ma'mun Universiteti NTM

Kalandarov Oybek Ruzimbayevich

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Ma'mun Universiteti NTM

Yakubov Muzaffar Kamildjanovich

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Ma'mun Universiteti NTM

Galiyeva Margarita Rafaelovna

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor
O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Nasrullayeva Nafisa Zafarovna

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor
Samarqand davlat chet tillari instituti

Cho'ponov Otanazar Otojonovich

Filologiya fanlari doktori (DSc)
Urganch davlat universiteti

Yakubova Matluba Tajibayevna

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Ma'mun Universiteti NTM

Samandarova Lola Sultanovna

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

FILOLOGIYA FANLARI (RUS TILI)

Cho'ponov Otanazar Otojonovich

Filologiya fanlari doktori (DSc)
Urganch davlat universiteti

Ruzmetov Surojbek Allaberganovich

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Urganch davlat universiteti

FILOLOGIYA FANLARI (NEMIS)

Yakubova Matluba Tajibayevna

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Urganch davlat universiteti

FILOLOGIYA FANLARI (O'ZBEK TILI)

Matnazarov Javlanbek Kabulovich

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Ma'mun Universiteti NTM

TARIX FANLARI

Anatoliy Sagdullayevich Sagdullayev

Tarix fanlari doktori, professor; akademik

O'zbekiston Respublikasi Fanlar
akademiyasining haqiqiy a'zosi

Ashirov Adhamjon Azimbayevich

Tarix fanlari doktori, professor,
O'zbekiston Respublikasi

Fanlar akademiyasi Tarix instituti.

Goncharov Yuriy Mixaylovich

Tarix fanlari doktori, professor
Altay davlat universiteti Rossiya

Shaydurov Vladimir Nikolayevich

Tarix fanlari doktori, dotsent
Leningrad davlat universiteti Rossiya

Abdullayev Utkir Ismoilovich

Tarix fanlari doktori (DSc),
dotsent Urganch davlat universiteti

Matkarimova Sadoqat Maqsudovna

Tarix fanlari doktori (DSc), dotsent
Ma'mun Universiteti NTM

Abdullayev Timur Pulatovich

Tarix fanlari nomzodi, dotsent
Ma'mun Universiteti NTM

Abdalov Umidbek Matniyazovich

Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),
Dotsent Ma'mun Universiteti NTM

Jumaniyozova Mamlakat Tojiyevna

Tarix fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Urganch davlat universiteti

Xo'jamuratov Umarjon Rustamovich

Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Urganch pedagogika instituti

PSIXOLOGIYA FANLARI

Shoumarov G'ayrat Baxromovich

Psixologiya fanlari doktori, professor; akademik
O'zbekiston Respublikasi

Fanlar akademiyasining haqiqiy a'zosi

Kryukova Tatyana Leonidovna

Psixologiya fanlari doktori, professor
Kostroma davlat universiteti Belorusiya

Karpinskiy Konstantin Viktorovich

Psixologiya fanlari doktori, professor
Grodno davlat universiteti Belorusiya

IQTISODIYOT FANLARI

Ruzmetov Baxtiyar

Iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ma'mun Universiteti NTM

Sherov Alisher Bakberganovich

Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa
doktori (PhD), professor

Ma'mun Universiteti NTM

Voronsova Yuliya Vladimirovna

Iqtisodiyot fanlari nomzodi

Moskva davlat boshqaruvi universiteti

Jabborov Umarbek Rustambekovich

Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Cho'ponov San'at Otanazarovich

Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Niyazmetov Islambek Masharipovich

Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

PEDAGOGIKA VA FALSAFA FANLARI

Sardor Sharifzoda O'razboy Tabib o'gli

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa
doktori (PhD), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Matnazarov Javlanbek Kabulovich

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Adilov Zafar Yunusovich

Falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Slepko Yuriy Nikolayevich

Psixologiya fanlari doktori, professor

Yaroslav davlat pedagogika universiteti

Xazova Svetlana Abduraxmanovna

Psixologiya fanlari doktori, dotsent Kostroma
davlat universiteti Belorusiya

Kalandarova Madina Baxadirovna

Psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Nurullayeva Baxtigul Bobojonovna

Psixologiya fanlari nomzodi, dotsent Ma'mun

Universiteti NTM

TIBBIYOT FANLARI

Yuldashev Baxrom Sobirjanevich

Tibbiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Abdullayev Ravshanbek Babajonovich

Tibbiyot fanlari doktori, professor

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Esamuratov Aybek Ibragimovich

Tibbiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Samandarova Barno Sul-tonovna

Biologiya fanlari nomzodi, dotsent

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Tajiyeva Zebo Baxodirovna

Tibbiyot fanlari falsafa doktori (PhD)

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Nazarova Maloxat Berdiboyevna

Tibbiyot fanlari falsafa doktori (PhD)

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Xudaynazarova Salomat Ruzibaevna

Tibbiyot fanlari nomzodi, dotsent

Toshkent pediatriya tibbiyot instituti

ILMIY JURNAL TEXNIK KOTIBI

Sultanov Samandar Maxmud o'g'li

Arxeolog (tadqiqotchi pedagog)

Ma'mun Universiteti NTM

FILOLOGIYA

1. Аблаева Надира Кадамжановна, Зулупова Комила Комилжоновна РОЛЬ КЛАССИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ В РАЗВИТИИ АНАЛИТИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ У СТУДЕНТОВ.....	8
2. Джуманиязова Интизор Давлатназар кизи О НАЗНАЧЕНИИ ПАРАЛЛЕЛЬНЫХ КОРПУСОВ.....	15
3. Omanboyeva Aziza Doniyor qizi ZUHD TA'LIMOTI VA ZOHIDLIK MAKTABLARI.....	20
4. Yusupova Sohiba Islombek qizi O'ZBEK VA INGLIZ XALQLARI BOLALAR FOLKLORIDA ALLITERATSIYA HODISASINING QO'LLANILISHI.....	24
5. Matkarimova Gulira'no Abdullayevna ABU ALI IBN SINONING "TIB QONUNLARI" ASARIDA FITONIMLARNING TADQIQ QILINISHI.....	29
6. Аллаярова Рахат Рустамовна К ВОПРОСУ О ПЕРЕВОДЕ ФРАЗЕОЛОГИЗМОВ НЕМЕЦКОГО ЯЗЫКА НА РУССКИЙ И УЗБЕКСКИЙ ЯЗЫКИ.....	34
7. Kalandarov Aybek Ruzimbayevich O'ZBEK KLASSIK NASRIY ASARLARNI INGLIZ TILIGA TARJIMA QILISHDA SINTAKTIK MASALALAR.....	39
8. Якубов Музаффар Камилджанович ДВЕ КУЛЬТУРЫ — ОДНА ЛИЧНОСТЬ: АМИР ТИМУР В АНГЛИЙСКОЙ И УЗБЕКСКОЙ ДРАМАТУРГИИ.....	43
9. Kutlimuratov Umarjon Shakirovich TILSHUNOSLIKDA IZHONLOVCHI VALENTLIGINI O'RGANISHNING AYRIM MASALALARI.....	47
10. Matchanov Muzaffar Ruzimbaevich MODERN PERSPECTIVES ON COORDINATED ELEMENTS IN ENGLISH.....	51
11. Файзуллоева Зилола Зафаровна ФОРМЫ ВЫРАЖЕНИЯ ИРОНИИ И СПОСОБЫ ЕЁ ПЕРЕВОДА С АНГЛИЙСКОГО НА РУССКИЙ (НА ПРИМЕРЕ НОВЕЛЛЫ О. ГЕНРИ «ФАРАОН И ХОРАЛ»).....	55
12. Qahramonov Aliboy Yolgoshevich ABDULLA QODIRIY: MURAKKAB TAQDIRLI ADIB.....	62
13. Шамсутдинова Галия Шамилевна ЛЕКСИЧЕСКИЕ ЕДИНИЦЫ, СВЯЗАННЫЕ С АРХИТЕКТУРНЫМИ ПАМЯТНИКАМИ ХОРЕЗМА.....	68

14. Raimova Nilufar Abdullayevna, Bazarova Nazokat Davronbekovna
JONLANTIRISHLARNING BADIY-ESTETIK VAZIFASI (KOMIL AVAZNING “SOZANDA”
ROMANI MISOLIDA).....72

15. Jumanyazova Muhabbat Xusinovna, Annamuratova Shahnoza Shonazar qizi
PARALINGVISTIK VOSITALAR VA ULARNING IJTIMOY TARMOQLARDAGI
IFODASI.....76

16. Saparova Mohira Fayzullayevna
LEKSIKOGRAFIYANING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI.....80

17. Tolibova Maftuna Zokir qizi
FITRAT IJODINING ZAMONAVIY ADABIYOT VA JAMIYATGA TA’SIRI.....85

IQTISODIYOT

1. Турдиева Якитжан Хайитбаевна
ОБЪЕКТИВНАЯ НЕОБХОДИМОСТЬ И ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ФИНАНСОВОЙ
ПОДДЕРЖКИ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ.....88

2. Qabulov Baxrom Quzibayevich
AUDITORLIK FAOLIYATINI TARTIBGA SOLISHNING O’ZIGA XOS XUSUSIYATLARI..91

PEDAGOGIKA

1. Qalandarova Iroda Hamdam qizi
DIDACTIC ASPECTS OF DEVELOPING CRITICAL THINKING IN PRIMARY SCHOOL
STUDENTS: AN EXAMPLE OF READING LITERACY.....98

2. Ashirova Anorgul Ismoilovna
DIDAKTIK TIZIMDA BOSHQARISH TAMOYILLARI AHAMIYATI.....105

3. Xujaniyozova Oygul Rajabovna, Matkarimova A’loxon
MAKTAB O’QUVCHILARIDA IJODKORLIK QOBILIYATINI RIVOJLANTIRISHNING
PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK OMILLARI.....110

4. Sultonova Mashhura Rustamboyevna, Saidova Farog’at Otabek qizi
BOLAGA NISBATAN QADRIYATLI MUNOSABAT OTA-ONALIK MUVAFFAQIYATINI
TA’MINLAYDIGAN OMIL SIFATIDA.....114

5. Xudayberganov Otabek Erkinovich, Atajanov Adilbek Yuldashevich
OLIV TA’LIMDA JISMONIY TARBIYA VA SPORT FANIDAN MUSTAQIL TA’LIM
TOPSHIRIQLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....119

6. Рамазанова Роза Абиловна
РОЛЬ И МЕСТО РОДНОГО ЯЗЫКА ПРИ ИЗУЧЕНИИ РУССКОГО ЯЗЫКА КАК
ИНОСТРАННОГО.....126

PSIXOLOGIYA

1. Ismoilova Asilpashsha Rojabovna
PSIXOLOGIYADA TAFAKKUR MUAMMOSINI O’RGANILGANLIK DARAJASI.....132

2. Odamova O'g'iljon Kenjayevna
SHAXSNI O'Z-O'ZINI KAMOL TOPTIRISH XUSUSIYATI.....137

3. Карпинский Константин Викторович
СОЦИАЛЬНО-ДЕМОГРАФИЧЕСКАЯ ИЗМЕНЧИВОСТЬ ЦЕННОСТНОГО ОТНОШЕНИЯ
К ДЕТЯМ В БЕЛОРУССКОЙ ПОПУЛЯЦИОННОЙ ВЫБОРКЕ.....141

TARIX

1. Salayev Umrбек Kadambayevich
JANUBIY OROLBO'YI NEOLIT VA ENEOLIT DAVRI MANZILGOHLARINING
ARXEOLOGIK JIHATIDAN O'RGANILISHI.....150

2. Каримов Умрбек Давронбекович
НЕМЕЦКИЕ МЕННОНИТЫ В ХИВИНСКОМ ХАНСТВЕ.....154

3. Юлдашов Юлдаш
ВАЖНОСТЬ ВОПЛОЩЕНИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ ЦЕННОСТЕЙ.....159

4. Ismoilov Shohruxmirzo Zakirjon o'g'li
X-XI ASRLARDA XORAZMDA HUNARMANDCHILIK, CHORVACHILIK VA
DENQONCHILIK AHVOLI.....162

5. Alisher Matyakubov
YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA XORAZM VILOYATI: HUDUDIY
RIVOJLANISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....167

6. Matyakubov Xamdam Xamidjanovich
OROLBO'YI SAKLARINING KELIB CHIQISHI MASALASI VA UNING AHAMIYATI.....171

7. Xamdamova Yulduz Ravshanbek qizi
IKKINCHI JAHON URUSHIDAN KEYINGI TIKLANISH YILLARIDA XORAZM VILOYATI
ICHKI ISHLAR ORGANLARI FAOLIYATINING BA'ZI MASALALARI.....176

8. Насиба Хаётова Закировна
ВАРАХША ШАҲАР МАДАНИЯТИ: ТАРИХИЙ РИВОЖЛАНИШ ВА МЕЪМОРИЙ
ХУСУСИЯТЛАР.....180

9. Eshchanov Hurmat Matnazarovich
SHARQIY OROLBO'YI TEKISLIGIDA TEMIR DAVRI TURAR-JOYLARI MUDOFAA
INSHOOTLARIDA ARXEOLOGIK IZLANISHLAR SAHIFASI.....186

Matyakubov Xamdam Xamidjanovich –
Urganch davlat universiteti,
Tarix kafedrası dotsenti, PhD
E-mail: hamdamtarix@gmail.com

OROLBO‘YI SAKLARINING KELIB CHIQISHI MASALASI VA UNING AHAMIYATI

 <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.14956189>

ANNOTASIYA

Mazkur tadqiqot Xorazm vohasi g‘arbiy qismida joylashgan ilk sak qabilalari madaniyatiga bag‘ishlangan. Sariqamishbo‘yi hududlarida olib borilgan arxeologik tadqiqotlar natijasida Quysisoy va Qanxa manzilgohlari, Sakarchaga mozor qo‘rg‘onlari kabi ahamiyatli arxeologik obidalar o‘rganilgan.

Kalit so‘zlar. Saklar, Quysisoy madaniyati, Sakarchaga mozor qo‘rg‘onlari, Xorazm vohasi, chorvachilik, etnogenez, arxeologiya.

Матякубов Хамдам Хамиджанович –
Доцент кафедры истории, PhD,
в Ургенчском государственном университете.

ВОПРОС ПРОИСХОЖДЕНИЯ ПРИАРАЛЬСКИХ САКОВ И ЕГО ЗНАЧЕНИЕ

АННОТАЦИЯ

Данное исследование посвящено культуре ранних сакских племён, располагавшихся в западной части Хорезмского оазиса. Археологические исследования в районе Сарыкамьша выявили значимые объекты, такие как поселения Куисай и Канха, а также захоронения в могильниках Сакарчаги.

Ключевые слова. Саки, культура Куисай, могильники Сакарчаги, Хорезмский оазис, пастушество, этногенез, археология.

Matyakubov Xamdam Xamidjanovich –
Associate Professor of the History Department,
PhD, at Urgench State University.

THE ISSUE OF THE ORIGIN OF THE ARAL SEA REGION'S SAKAS AND ITS IMPORTANCE

ANNOTATION

This study is dedicated to the culture of the early Saka tribes located in the western part of the Khorezm oasis. Archaeological research in the Sarikamysh region has uncovered significant sites such as the Kuyisoy and Kanha settlements and the Sakarchaga burial mounds.

Keywords. Sakas, Kuyisoy culture, Sakarchaga burial mounds, Khorezm oasis, pastoralism, ethnogenesis, archaeology.

KIRISH VA DOLZARBLIGI

Qadimgi jamiyatlarning tarixi, ularning madaniyati va xo‘jalik faoliyatini o‘rganish arxeologiya va tarixiy tadqiqotlarning alohida yo‘nalishi hisoblanadi. Xorazm vohasi hududida yashagan ilk ko‘chmanchi qabilalar, jumladan, saklarning kelib chiqishi va madaniyatining rivojlanishi masalasi mintaqaning etnogenezi va madaniy dinamikasini o‘rganishda muhim o‘rin tutadi.

METODLAR VA O‘RGANILISH DARAJASI

Maqolada Sariqamishbo‘yidagi ilk saklar madaniyati, ularning turar joylari va chorvachilikka oid tadqiqotlarda N. Ya. Marr, S. P. Tolstov, M. O. Kosven, Yu. I. Semyonov, A. A. Formozov, A. P. Okladnikov, R. Breydvud, G. Chayld va D. G. Klark kabi olimlarning ishlaridan foydalanilgan.

Tadqiqotda ilmiy obyektivlik va tarixiy-tahlil metodlari asosida Quvisoy madaniyati, uning moddiy madaniyatga xos belgilar va yetakchi arxeologik materiallari o‘rganildi. Quvisoy va Sakarchaga manzilgohlaridan olingan materiallar asosida mintaqaning etnik va xo‘jalik rivojlanishi qiyosiy tahlil qilindi.

Xorazm vohasining g‘arbiy qismida, Sariqamish bo‘yidagi Amudaryoning Davdon o‘zani atrofida joylashgan ilk saklarning Sakarchaga mozor qo‘rg‘onlari hamda chorvadorlarning Quvisoy va Qanha manzilgohlari aniqlangan. Manzilgohlardan yarim yerto‘la, yerto‘la va yer yuziga qurilgan kulbasimon uy-joylarning qoldiqlari o‘rganilgan. Ular chorvadorlarning turar joylari bo‘lgan [1].

Quvisoy manzilgohida olib borilgan dastlabki tekshirishlar asosida “Quvisoy madaniyati” tushunchasini fanga kiritish taklif etilib, shu bilan birga, mil. avv. VII asrdan boshlab, Sariqamishbo‘yi tevaragida alohida etnik guruhning madaniyati rivojlanganligi xususida masala ilgari surildi [2, c.519].

B.I. Vaynberg fikriga ko‘ra, ilk temir davrida Sariqamishbo‘yi hududlari yangi aholi guruhi tomonidan o‘zlashtirilgan, ular chorvadorlar bo‘lib, Sariqamishbo‘yi atrofidagi serunum pasttekislikning chorvani yemish bilan ta‘minlash imkoni katta bo‘lgan va quvisoyliklarning xo‘jaligi sohasini o‘troq yoki yarim o‘troq chorvachilik va lalmikor dehqonchilik tashkil etgan ekan [3].

Shuningdek, Quvisoy madaniyati umumiy ko‘rinishida va arxeologik belgilariga ko‘ra saklarning madaniyatiga yaqin bo‘lganligi haqidagi xulosaga kelingan [4, c. 48]. Ammo B.I. Vaynberg e‘lon qilgan keyingi ishlarda bir-biriga zid, yetarlicha asoslab berilmagan g‘oyalar joy olgan. Shularga ko‘ra Xorazm vohasida yashagan saklar Erondagi Midiya yurishlari chog‘ida bu mamlakatning tog‘oldi vohalarida joylashgan “xorasmiylar” etnonimiga ega o‘troq chorvadorlarni majburiy Xorazm vohasining g‘arbiy qismidagi Sariqamishbo‘yi chegaralariga ko‘chirib, ular quvisoyliklarni tashkil etishgan [5, c.156,235]. B.I. Vaynberg tomonidan ushbu mavzu yuzasidan boshqa variantlar ko‘rib chiqilmaganligi e‘tiborga molik.

Misol tariqasida, “quvisoyliklar” deb atalgan etnik guruhlar Amirobod madaniyatini yaratgan qabilalarning vorislari yoki Xorazm vohasining tub joyli aholisining vakillariga mansub bo‘lganligi ehtimoldan holi emas. Ayniqsa, ular mil. avv. VII–VI asrlarda Sariqamishbo‘yida yashagan saklarga zamondosh ekanligini qayd etgan. M.A. Itina, Quvisoy madaniyatida saklarning moddiy madaniyati belgilarini aks ettirgan deb xulosa chiqargan [6, c.5-6]. L.T. Yablonskiy, quvisoyliklarning Erondan ko‘chirilganligini arxeologik ma‘lumotlar isbotlab bermaydi deb yozgan [7, c.81].

Bizning fikrimizcha, Qanha va Quvisoy 2 manzilgohlaridan topilgan chorvadorlarga xos bo‘lgan qo‘lda yasalgan sopol idishlar, bronzadan ishlangan o‘q uchlari va asosiy uy-joy sifatida foydalanilgan yerto‘lalar va kulbasimon turar joylar mahalliy aholi chorvachilik bilan shug‘ullanganidan dalolat beradi [8, B. 51-55]. Ushbu mavzuning yana bir muhim jihati shundan iboratki, mil. avv. VIII asrning oxirlari – mil. avv. VII asrda o‘ng sohil Amudaryoning Oqchadaryo

o‘zanida suv ta‘minotining to‘xtab qolishi sababidan, Xorazm vohasining sharqiy qismida doimiy yashash va xo‘jalikni rivojlantirish uchun sharoit bo‘lmagan. Bu davrda Amudaryo Davdon va Uzboy o‘zamlari orqali Kaspiy dengiziga quyilgan. Shuning uchun ham chorvador qabilalari Sariqamishbo‘yi va Yuqori Uzboy atrofidagi yerlarni egallab olishgan [9, c. 6-25]. Mazkur qabilalar adabiyotlarda shartli “saklar-xorazmliklar” deb atalgan.

Mil. avv. VIII asr oxirlari – VII asrdan, Markaziy Osiyo va Qozog‘istonning dasht hududlarida ko‘chmanchi chorvadorlar-ilk saklarning yodgorliklari (mozor qo‘rg‘onlari, manzilgohlari) keng tarqala boshlagan.

Xorazm vohasidagi Dodon o‘zani havzasida saklarning yoyilishi mil. avv. VII asr bilan belgilangani qayd etilgan. Ular Sharqiy Orolbo‘yida Quyiy Sirdaryoning qadimgi Inkardaryo havzasida ko‘chib yurgan saklarga zamondosh bo‘lgan.

XXI asrda Quyiy Sirdaryo va Amudaryo havzalarida saklar yodgorliklarning o‘rganilishi, Orolbo‘yida chorvachilikning shakllanishi va rivojlanishi tarixi hamda etnogenetik muammolari yangi tadqiqotlarda ko‘rib chiqilib, S. P. Tolstov, M. A. Itina, O. A. Vishnevskaya, L. M. Levina, B. I. Vaynberg, D. Durdiev, X. Yusupov, L. T. Yablonskiy va V. N. Yagodinning Orolbo‘yi dasht chorvador qabilalari madaniyatining o‘rganilishi ishiga qo‘shgan katta hissalarini qayd etib o‘tilgan [10]. Shuningdek, sak qabilalari va Xorazm vohasi bilan bog‘langan Orolbo‘yida qadimgi harbiy ish va mudofaa tizimi tarixiga bag‘ishlangan ishlarni ham tilga olish lozim [11].

Bunday tadqiqotlar, birinchi galda, masalaning muhimligini uqtirib o‘tishga, mavjud ilmiy qarashlar va xulosalardan foydalanib, ularni yangi asoslarda rivojlantirishga hamda yetarlicha o‘rganilmagan jihatlarni ko‘rib chiqishga xizmat qiladi. Sharqiy va Janubiy Orolbo‘yi sak qabilalarning paydo bo‘lishi va etnogenetik masalalarni o‘rganishda antropologik materiallar qatorida, moddiy madaniyatning mazmun-mohiyatini va dafn marosimlarini qiyosiy tahlil qilib o‘rganish katta ahamiyatga ega.

Orolbo‘yi saklarning mozor qo‘rg‘onlarida aniqlangan marhumlarni kuydirish dafn marosimlari izlarida Andronovo madaniyati dasht chorvadorlarning dafn marosimlarining an‘analari yaqqol namoyon bo‘lgan. Misol tariqasida, Quyiy Sirdaryo havzasidagi saklarning Janubiy Tagisken va Uyg‘arak mozor qo‘rg‘onlarning ayrim qabrlari marhumlar kuydirilgan, boshqalarida esa (to‘rtburchak keng chuqurlarda) jasadlar poyabzal va kiyimlarida go‘r ichiga qo‘yilgan. Bunday marosimning e‘tiborli jihati shuki, qabrlar tuproq bilan to‘ldirilmagan, ularning usti shox-shabba, poya va qamish bilan yopilgan, xolos [12, c. 60-68]. Sariqamishbo‘yi Dodon o‘zani qirg‘oqlarida Sakarchaga qirlarida joylashgan ilk saklarning mozor qo‘rg‘onlarda qazib tekshirilgan qabrlarning tuzilishi, ko‘p jihatdan Uyg‘arak qabrlariga o‘xshaydi. Sakarchagada ham jasadlarning kuydirilishi qatorida, ularning go‘r ichiga qamish to‘shamalari ustiga qo‘yilganligi aniqlangan [13, c. 18-21].

Bunga o‘xshash urf-odatni Gerodot skiflarning dafn marosimlarida qayd etib, quyidagicha yozgan: “Yerda katta to‘rtburchak chuqur kavlanadi. Marhum qabrdagi qamish to‘shamaga yotqizib qo‘yiladi, qabr yuzi xodalar, bo‘ra va shox-shabbalar bilan berkitiladi” [14, c. 71]. Shuningdek, Orolbo‘yida topib tekshirilgan ayrim yirik qabrlarning tagida ikki qator chuqurchalar aniqlangan. Ular ichiga dafn chog‘ida yog‘och ustunlar o‘rnatilgan, go‘rlarning usti xoda va qamish bilan yopilgan, ular “marhumlar uylari”ga o‘xshab ketgan [15, c.28].

Ko‘chmanchi chorvador qabilalar dafn marosimlarining umumiy an‘analari, qabrlaridan topilgan dafn jihozlarida ham aks etgan. Saklarning mozor qo‘rg‘onlarida qo‘lda ishlangan sopol idishlar, mehnat qurollari va ro‘zg‘or buyumlari, qurol-yarog‘lar va ot anjomlari aniqlangan. Ular haqidagi ma‘lumotlar keng yoritilgan [16, c. 70-97].

NATIJAR VA MUHOKAMA

O.A. Vishnevskaya va M.A. Itinalar tomonidan Sharqiy Orolbo‘yida saklarning yoyilishi jarayoni sarmatlarning migratsiyalari-ko‘chib kelishi bilan bog‘langanligi qayd etilgan edi. O.A. Vishnevskaya mazkur masalani kengroq ochib berishga harakat qilgan. Tadqiqotchining qarashlariga ko‘ra, Janubiy Ural sarmatlari va Orolbo‘yi saklarning dafn marosimlarida va qabrlarning tuzilishida katta o‘xshashlik, shu qabrlar tagida qamish to‘shamalarning mavjudligi, usti

esa shox-shabba va qamish bilan berkitilishida hamda jasadlarning kuydirilishida va dafn jihozlarida yorqin namoyon bo'lgan [17, c. 131.132].

K.F. Smirnov mazkur o'xshashliklarni izohlashda, sarmatlar va saklar o'rtasidagi qabilaviy birlik mavjudligi tufayli, ular bir-birining yashash hududlariga kirib yurish imkoniga ega bo'lganligini ehtimol tutgan. Bu natijada ularning moddiy madaniyati (uy-joylari, ro'zg'or buyumlari, qurol-yarog'lari) hamda tasviriy san'at namunalari va e'tiqodlari yaqin bo'lgan [18, c. 118-119].

Shuni ta'kidlash joizki, ko'chmanchilar mozor qo'rg'onlarida aniqlangan ot anjomlarini bezatgan bronzadan ishlangan taqa va qubbalar alohida ashyo guruhini tashkil etadi.

Ular yirtqich qushlar va hayvonlar (bug'u, yo'lbars, qoplon, to'ng'iz) tasvirlaridan iborat bo'lib, fanda "skif-sibir" usulidagi hayvon suratlarining ishlash tasviriy san'at turi bilan bog'liq holda talqin qilinadi. Skiflar-saklar tasviriy san'atida, yo'lbars va qoplonlarning o'txo'r bug'ularni qiynab yirtish mavzulari alohida o'rin egallagan. Tadqiqotchilarning yozishicha, bu mavzular diniy-magiya vazifalarga ega bo'lib, shuningdek, ko'chmanchilarning jamoalarida yo'lbochchilarning ajralib chiqishidan guvohlik beradi, ya'ni ular ijtimoiy ahamiyat kasb etgan [19, c. 78-83].

Yuqorida keltirilgan chorvador qabilalarning moddiy va ma'naviy madaniyatiga o'ziga xos jihatlari va madaniy yutuqlarini ko'chmanchilar sivilizatsiyalarining umumiy merosi sifatida baholash to'g'ri bo'lar edi. Endi Quvisoy deb atalgan madaniyati va Sakarchaga mozor qo'rg'onlarning materiallari asosida o'rganilgan saklar madaniyatining nisbati masalasiga kelsak, Quvisoy-2 manzilgohida aniqlangan uy hayvonlarining suyaklariga ko'ra, quvisoyliklar va mayda chorvani boqishgan hamda yilqichilik va tuyachilik bilan shug'ullanishgan [20, c. 43].

Sakarchaga mozor-qo'rg'onlaridan olingan uy hayvonlari suyaklari ham Sariqamishbo'yi hududlari chorvachilik sohasida yirik shoxli chorvani boqish va yilqichilikning yetakchiligidan dalolat beradi.

Quvisoy 2 va Sakarchadan topilgan qo'lda yasalgan sopol idishlar, bronza va temirdan ishlangan buyumlar ham o'xshashlikka ega bo'lib, umumiy moddiy madaniyat belgilaridan iboratdir. Shu sababli mil. avv. VII-VI asrlarga oid Xorazm vohasidagi chorvador qabilalari madaniyatini "Sariqamishbo'yi saklar madaniyati" tushunchasida birlashtirish taklif qilingan [21, c.82]. Bizningcha, Janubiy Orolbo'yi, ya'ni Xorazm vohasi saklar-xorazmliklarning madaniyati haqida so'z yuritish mumkin.

Dashtlarda yashagan qadimgi ko'chmanchilar dastlab, katta shohli chorvani boqishmagan, ularning chorvachilik xo'jaligida paydo bo'lishi yarim ko'chmanchi va yarim o'troq turmush tarziga o'tish bilan belgilanib ho'kiz va sigirlarni boqish, yarim o'troq chorvachilikning muhim belgisidir [22, c.58].

Xorazm vohasining g'arbiy qismini tashkil etgan Sariqamishbo'yi atroflarida mil. avv. VII asrga oid sun'iy sug'orish inshootlari-qadimgi kanallarning izlari aniqlanmagan. Shu bois yarim o'troq turmush tarziga ega bo'lgan saklar-xorazmliklar lalmikor dehqonchilik bilan shug'ullanganligi ehtimoldan holi emas.

XULOSA

Shuni ta'kidlash joizki, bronza davridan boshlab Xorazm vohasining urug'doshlik jamoalari, Janubiy Ural va Qozog'iston dashtlarida yashagan chorvador qabilalari bilan iqtisodiy aloqalarni yo'lga qo'yishgan. Andronovo madaniyati qabilalari Ural va Markaziy Qozog'istondagi mis va qalay konlari atrofida joylashib, qo'shni hududlardagi aholini metall xom ashyosi bilan ta'minlaganlar. Andronovo chorvadorlarning ommaviy migratsiyalari oqibatida, Markaziy Osiyo hududlarida yangi etnomadaniy jarayonlar boshlangan.

Ilk temir davriga kelib, Orolbo'yida ilk sak qabilalari joylashgan. Antropologik materiallarning tahlillariga ko'ra, bu saklar aralash yevropoid-mongoloid irqiga mansub bo'lib, ular moddiy va ma'naviy madaniyat jihatlari va dafn marosimlarini ado etish odatlari bo'yicha, Yevrosiyo dasht sarhadlarida yashagan bronza davri chorvador qabilalarining an'alarini davom ettiruvchilari edi. Orolbo'yi saklari Yevrosiyo dashtlarida yoyilgan ilk temir davri ko'chmanchi chorvador qabilalarga madaniy jihatdan yaqin bo'lishgan.

Iqtiboslar/ References/Сноски

1. Вайнберг Б. И. Куюсайская культура раннего железного века в Присарыкамьшской дельте Амударьи // Успехи среднеазиатской археологии. – Л.: “Наука”, 1975. Вып 3. – С. 47-48.; Дурдиев Д. Канга 2 поселение эпохи поздней бронзы // Проблемы археологии Туркменистана. – Ашхабад, 1984. – С. 31-37.
2. Вайнберг Б. И. Новые памятники Куюсайской культуры в Северной Туркмении // АО 1974. – М.: “Наука”, 1975. – С. 519
3. Вайнберг Б. И. Памятники Куюсайской культуры // Кочевники на границах Хорезма . Тр. ХАЭЭ. – М.: “Наука”, 1979. Т. XI. – С. 7-76.; ўша муаллиф. Скотоводческие племена в древнем Хорезме // Культура и искусство древнего Хорезма. – М.: “Наука”. 1981. – С. 121-130.
4. Вайнберг Б. И. Куюсайская культура раннего железного века... С. 48
5. Вайнберг Б. И. Этногеография Турана в древности. – М.: ИВЛ РАН, 1999. – С. 156, 235.
6. Итина М. А. От редактора // Кочевники на границах Хорезма // Тр. ХАЭЭ. – М., 1979. Т. XI. – С. 5-6.
7. Яблонский Л. Т. Саки Южного Приаралья.. С. 81.
8. Матякубов Х. Х. Куйисой маданиятининг моддий ва ёзма манбаларда акс этиши // Хоразм Маъмун академияси ахборотномаси. – Хива, 2017. № 3. – Б. 51-55
9. Юсупов Х. Новые археологические материалы с верхнего Узбой // Каракумские древности. – Ашхабад, 1979. Вып. VIII. – С. 6-25.
10. Яблонский Л. Т., Толстов С. П. и изучение памятников ранних скотоводов Приаралья (сакская проблема) // Отзвуки великого Хорезма. – М., 2010. – С. 11-31.; ўша муаллиф. Саки в дельте Окса. Теория и практика этногенетического исследования. – М., 2015. – 312 с.; Юсупов А. Ш. Оролбўйи илк сак қабилалари тарихи: Тарих фан. фалсафа докт. (PhD) дисс.. авторев. – Урганч: Урганч давлат университети, 2022. – Б. 11-13.
11. Ходжаниязов Ф. Қадимги Хоразм мудофаа иншоотлари. – Тошкент: “O‘zbekiston”, 2007. – 216 б.; Собиров Қ. Хоразмнинг кишлоқ ва шаҳарлари мудофаа иншоотлари. – Тошкент: “Фан”, 2009. – 195 б.; Сатимов Б. Оролбўйида қадимги ҳарбий иш ва мудофаа тизими тарихи. – Бухоро: “Дурдона нашриёти”, 2024. – 164 б.
12. Толстов С. П., Итина М. А. Саки Низовьев Сырдарьи (по материалам Тагискена).., Вишневская О. А. Культура сакских племён... С. 60-68.
13. Яблонский Л. Т. Саки Южного Приаралья... С. 18-21.
14. Геродот. IV. 71.
15. Яблонский Л.Т. Саки Южного Приаралья... С.28.
16. Вишневская О. А. Культура сакских племён... С. 70-97.
17. Вишневская О. А. Культура сакских племен... С. 131-132.
18. Смирнов К. Ф. Савроматы. – М.: “Наука”, 1964. – С. 118-119.
19. Кузьмина Е. Е. Сцена терзания в сакском искусстве // Этнография и археология Средней Азии. – М.: “Наука”, 1979. – С. 78-83.
20. Вайнберг Б. И. Куюсайская культура раннего железного века... С. 43
21. Яблонский Л. Т. Саки Южного Приаралья... С. 82.
22. Жданко Т.А. Проблема полуоседлого населения в истории Средней Азии и Казахстана // СЭ. – М., 1961. № 2. – С. 58.

tomonidan qoldirilgan turar-joylar mudofaa inshootlarida olib borgan arxeologik izlanishlar natijalari taxlil qilindi va yangi g'oyalar ilgari surildi.

Natijalar quyidagicha izohlandi:

- Sharqiy Orolbo'yi hududi tekisligini odamzot tomonidan neolit davrida o'zlashtirilishi, axoli zichligi oshganligi sabab olib borgan migratsion jarayonlar, yangi-yangi xo'jalik-madaniy xo'jaliklarni tarkib topishi oydinlashtirildi.

- Neolit va bronza davri aholisini jamiyatni ijtimoiy-iqtisodiy va etnik-munosabatlarni olib borishi jarayonida Quyi Amudaryo xududida Oqchadaryo havzasi axolisi bilan o'zaro aloqalari natijalari qayd qilindi.

- Yarim o'troq va chorvador qabilalarning binokorlik bilimi asosida bunyod qilingan istexkomli turar-joylar to'g'risida tarixiy ma'lumotlar ilmiy jamoatchilik e'tiboriga havola qilindi.

XULOSA

- Arxeologik yodgorliklarda olib borilgan arxeologik izlanishlar natijalari e'tiborga olinib, Sharqiy Sirdaryo xududi tosh davrida ovchilar tomonidan o'zlashtirilmagan, neolit davri so'nggi bosqichida o'zlashtirilganligi to'g'risida xulosaga kelindi.

- Neolit, eneolit va bronza davrida axoli turar-joylar yerto'la chaylalar bo'lgan, o'zlashtiruvchi xo'jalik yo'nalishi jamiyat iqtisodiyotini namoyon qilgan.

- Temir davriga kelganda (mil.avv. X-Vasrlar), turar-joylar qurilishida paxsa va xom g'ishtlar qo'llanishi, ular atrofi mudofaa devor, unda mudofaa elementlari, tashqi devor atrofida handaq o'tganligi masalalari o'rganildi.

Iqtiboslar / References / Сноски

1. Виноградов А.В. Неолитические памятники Хорезма-М.:Наука, 1968. Вып-8-С.125-126.
2. Виноградов А.В. Древние охотники и рыболовы Среднеазиатского междуречья //ТрХАЭЭ-М.:Наука, 1981-Вып XIII-С.90-93.
3. Итина М.А. История степных племен Южного Приаралья-М.:Наука, 1977.Т.-Х-С 27-28.
4. Толстов С.П. Хорезмская археолого-этнографическая экспедиция АН СССР в 1946 г //Известия Академии Наук-М.:Наука, 1947.Т.4. Вып-2-С. 177-182.
5. Толстов С.П. По древним дельтам Окса и Яксарта. М-Л, Наука, 1962-С. 154-рис 89.
6. Толстов С.П. "Древний Хорезм". М. МГУ. 1948. С. 59-69.
7. Сагдуллаев А.С. "Оседлые области юга Средней Азии в эпоху раннего железа". (Генезис культуры и социально-экономическая динамика). Автореф. Дисс. Доктор. Ист.наук.-М.:МГУ, 1989-38 с
8. Пилишко В.Н. "Раскопки в Дейнауском районе Чарджоуской области". //АО 1974,- М: Наука, 1975-С.528.
9. Kabirov J, Sadullayev A. "O'rta Osiyo arxeologiyasi". Т. O'qituvchi. 1990.
10. Baratov P. "O'zbekistonning tabiiy geografiyasi". Toshkent. O'qituvchi, 1996-В. 154-162.

МАДАНИЯТЛАР КЎПРИГИ ВА АКАДЕМИК ҲАМКОРЛИК НАМУНАСИ: МАЪМУН УНИВЕРСИТЕТИ ФИЛОЛОГИЯ ФАКУЛТЕТИ ВА КИНЖО ГАКУИН УНИВЕРСИТЕТИ

Бугунги кунда Маъмун университети республикаимиз етакчи олий даргохларидан биридир. Университет мамлакатимиздаги олий ўқув юртлари орасида халқаро ҳамкорлик бўйича етакчи ўринни эгалламоқда. Таълим соҳасидаги халқаро ҳамкорлик университет жамоаси фаолиятининг ажралмас қисмидир. Маъмун университети жаҳоннинг бир қатор йирик давлатлари жумладан, Словения, Италия, Белгия, Швеция, Испания, Япония, Малайзия, Туркия, Қозоғистон, Қирғизистон, Беларус, Россия, Озарбайжон, Жанубий Корея каби давлатларнинг олий ўқув юртлари билан ўзаро ҳамкорлик алоқаларини ўрнатди ва ушбу олий ўқув юртларида университет бакалаврият талабалари, таянч докторантлари, профессор-ўқитувчиларини ўқиш, малака ошириш, тажриба алмашиш, илмий тадқиқот ишларини амалга ошириш, шунингдек, халқаро илмий конференциялар, семинарлар, форумларда иштирок этишларини режалаштирди. Нуфузли хорижий олий таълим муассасаларининг профессор-ўқитувчилари ҳозирги кунда талабаларга таълим бериб келмоқдалар.

Маъмун университети “Филология” факултети 2022 йил 5 сентябрда ташкил қилинди. Ҳозирги кунда филология факультетида 1000дан зиёд талаба тахсил олмақда. Улар орасида халқаро ва миллий сертификатга эга талабалар ҳам бор, улар асосан университет тасисчиси гранти асосида тахсил оладилар. Бу ҳам университет раҳбариятининг иқтидорли ва билимли талабаларга кўрсатаётган эътибор ва эъзоздир!

Филология факултети доимо тил, адабиёт ва маданиятни ўрганиш маданиятлараро мулоқотни йўлга қўйишда асосий ўрин тутадиган макон бўлиб келган ва шундай бўлиб қолади. Глобаллашув даврида хорижий университетлар билан ҳамкорлик академик фаолиятнинг ажралмас қисмига айланиб, ўзаро тажриба алмашиш, илмий тадқиқотларни чуқурлаштириш ва халқлар ўртасида ўзаро тушунишни ривожлантириш имконини бермоқда.

Филология соҳасидаги халқаро ҳамкорлик алоҳида аҳамиятга эга, чунки улар тилни маданий ва тарихий шароитда ўрганиш учун янги имкониятлар очади. Сўнги бир неча йил ичида факултетимиз турли мамлакатлар, жумладан, Япония, АҚШ, Жанубий Корея ва бошқа университетлар билан алоқаларни фаол ривожлантирмоқда. Бу ҳамкорликлар таълим жараёнини бойитади, илмий тадқиқот чегараларини кенгайтиради ҳамда талабалар ва профессор-ўқитувчиларнинг алмашинув дастурлари, конференциялар ва кўшма илмий лойиҳаларда иштирок этиши учун имконият яратади.

Япониянинг Кинжо Гакуин университети ва Маъмун университети билан тегишли меморандумлар билан мустаҳкамланган ҳамкорлик ана шундай ҳамкорликнинг ёрқин мисолларидан бирidir. Бу ташаббуслар халқаро алоқаларни мустаҳкамлаш ва жаҳон илмий ҳамжамиятига интеграцияни рағбатлантиришга содиқлигимизни кўрсатади.

Кинжо Гакуин университети Япониянинг Аичи префектураси, Нагоя шаҳрида жойлашган хусусий аёллар университетидир. Унинг кампуси Морияма-ку худудида жойлашган бўлиб, талабаларга турли академик ва маданий ресурслардан фойдаланиш имкониятини беради.

Мазкур даргоҳ 1889 йилда ташкил этилган ва 1949 йилда университет мақомини олган. "Кинжо" ("Олтин қалъа") номи асосий кўрғоннинг тепасидаги иккита олтин шачиҳоко билан машҳур бўлган Нагоя қалъасининг тарихий номига ишора қилади.

Университет гуманитар ва ижтимоий фанлардан тортиб табиий фанларгача бўлган кенг кўламли фанларни қамраб олувчи 14 та бакалаврият факултети ва мутахассисликларини ўз ичига олади. Магистратура ва докторантура дастурларини тақлиф қилувчи Гуманитар фанлар ва инсон экологияси олий мактаби ҳам мавжуд.

Университет кутубхонаси ўқув муҳитининг муҳим қисми бўлиб, уй вазифаси, тадқиқот ва ўқиш учун имконият яратади. Университет нафақат маҳаллий, балки халқаро талабаларни ҳам қабул қилади, маданий алмашинув учун ўзига хос муҳит яратади, турли миллат вакиллари билан учрашади ва халқаро алоқаларни ўрнатади.

Маъмун университети Филология факултети ва Кинжо Гакуин университети Гуманитар фанлар факултети ўртасида ўзаро англашув меморандуми имзоланиши орқали мустаҳкам алоқалар ўрнатилди. Мазкур ҳужжат академик алмашинувни ривожлантириш, қўшма таълим ва илмий лойиҳаларни амалга ошириш йўлида муҳим қадам бўлди.

Меморандум ҳамкорликнинг қуйидаги асосий йўналишларини ўз ичига олади:

Касбий ҳамкорликни чуқурлаштириш ва тажриба алмашиш учун ўқитувчилар ва тадқиқотчилар алмашинуви;

ёш мутахассисларнинг дунёқарашини кенгайтириш ва икки давлат таълим тизимининг ўзига хос хусусиятларини ўрганиш имконини берувчи бакалаврият талабалари алмашинуви;

маданий ва илмий меросни чуқурроқ тушунишга қўмаклашиш учун академик маълумотлар ва материалларни алмашиш;

илмий иш учун янги истиқболларни очадиган қўшма тадқиқот лойиҳалари ва симпозиумлар ташкил этиш;

муайян эҳтиёж ва имкониятларга қараб факултетлар томонидан келишилган бошқа ҳамкорлик шакллари.

Шартнома ўзаро ва ҳар бир университетнинг автономиясини ҳурмат қилиш тамойилларига асосланади. Режалаштирилган барча тадбирлар иккала факультет вакиллари томонидан олдиндан келишиб олинади ва томонларнинг илмий ва молиявий имкониятлари ҳисобга олинади. Меморандум беш йил муддатга амал қилади, шу каби муддатлар учун автоматик равишда янгиланади.

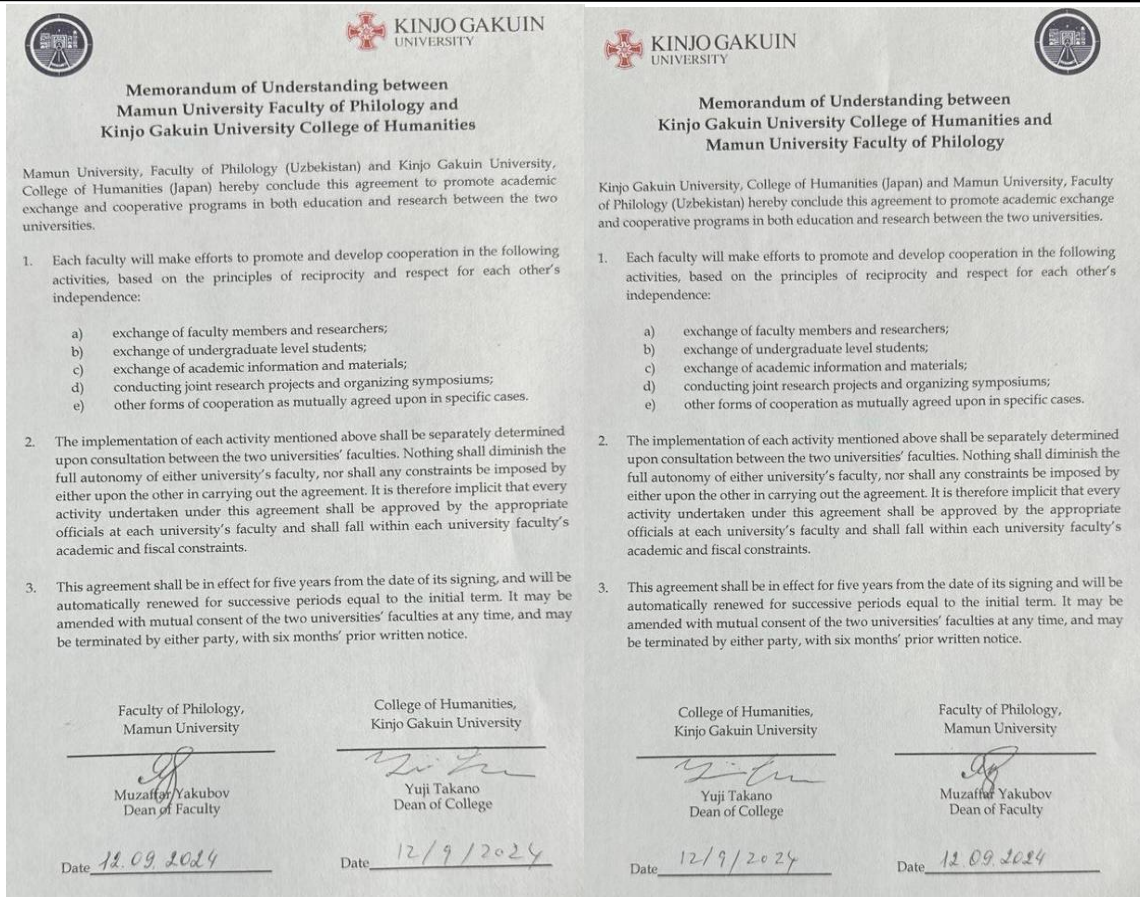
Ҳамкорлик доирасида илгари сурилган энг истиқболли ғоялардан бири ҳар икки университет талабалари учун ҳар йили қишки ва ёзги икки ҳафталик оромгоҳларни ташкил этиш таклифи бўлди. Ушбу тадбирлар қуйидагиларга қаратилган:

Икки давлат маданияти, ҳаёти ва тарихи билан танишиш;

маданиятлараро алоқаларни мустаҳкамлаш;

амалий мулоқот орқали иштирокчиларнинг тил малакаларини ошириш.

Бундай оромгоҳлар талабалар учун нафақат билимларини чуқурлаштириш, балки бошқа давлат вакиллари билан дўстона алоқаларни ўрнатиш имкониятини берувчи ўзига хос майдонга айланади.

Мамун университети ва Кинжо Гакуин университети ўртасидаги ҳамкорлик замонавий таълим соҳасида халқаро ҳамкорлик муҳимлигини кўрсатади. Бу нафақат иштирокчиларнинг касбий маҳоратини оширишга, балки Ўзбекистон ва Япония халқлари ўртасидаги дўстлик ва ўзаро ҳамжиҳатликни мустаҳкамлашга хизмат қилади. Ҳамкорликнинг янада кенгайтиши ҳар икки томон учун янада кенг имкониятлар яратиши кутилмоқда.

Бу тadbирларни амалга оширишда бевосита иштироқ этган ва асосий сабабчи бўлган ҳақиқий ва ёрқин инсонни эслатишимиз керак! Маъмур университети ва Япониянинг Кинжо Гакуин университети ўртасида ҳамкорлик алоқаларини ўрнатишда яхши дипломат ва тadbиркор Ибрагимов Бунёдбек Абдушарипович муҳим рол ўйнади, унинг фаолияти Ўзбекистон ва Япония ўртасида муҳим кўприк вазифасини бажариб келмоқда. Ўзбекистон Республикасининг Нагойядаги фахрий консули Хироюки Ито жанобларига қимматли вақтларини аямасдан ва беминнат хиссаларини кўшганлари учун алоҳида миннатдорчилик билдирамыз.

Бунёдбек Абдушарипович 1985-йилда Урганч шаҳрида туғилган, юридик маълумотга эга, 2007-йилда Тошкент давлат юридик институтини, 2009-йилда Нагоя университетини тамомлаган, ҳуқуқшунослик магистри даражасини олган. Унинг фаолияти халқаро ҳамкорлик, ўзбек маданиятини тарғиб қилиш ва икки давлат ўртасидаги иқтисодий алоқаларни ривожлантириш борасидаги фаол ишлар билан ажралиб туради.

2017 йилдан Б.Ибрагимов Нагоя-Ўзбекистон дўстлик жамияти (ФАНУЗ) ҳаммуассиси ва ижрочи директори, Нагоя шаҳрида жойлашган Глобал Силк Роад Инс. компанияси муассиси ва ижрочи директори. Унинг ташаббуслари билан қатор муҳим шартномалар, жумладан, Туризм давлат қўмитаси ҳузуридаги Миллий жамоат маркази билан ҳамкорлик тўғрисидаги меморандум ҳамда Тошкент ва Нагоя шаҳарлари ўртасида маданият ва туризм соҳасида ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома имзоланган.

Ўзбекистоннинг сайёҳлик салоҳиятини оммалаштириш, миллий маҳсулотларни Япония бозорига олиб чиқиш, япон сармоясини жалб этиш борасидаги саъй-ҳаракатлари икки томонлама муносабатлар ривожига катта таъсир кўрсатган. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Япониядаги ватандошлар билан учрашувини ташкил этиш, Нагоя мэрининг Ўзбекистонга ташрифи, маданий-иқтисодий алмашинувни ривожлантиришга хизмат қилувчи лойиҳаларни амалга ошириш унинг ютуқларидандир.

Халқаро алоқаларни мустаҳкамлашга қўшган ҳиссаси учун Бунёдбек Абдушарипович “Шухрат” медали (2020) ва “Фаол тадбиркор” кўкрак нишони (2024) билан тақдирланган. Унинг фаолияти нафақат Ўзбекистонни халқаро майдонда танитибгина қолмай, балки таълим, фан ва маданият соҳасидаги ҳамкорлик, жумладан, Кинжо Гакуин университети билан ҳамкорлик қилиш учун ноёб имкониятлар яратди.

Филология факултетининг Япониянинг Кинжо Гакуин университети каби хорижий университетлар билан ҳамкорлиги - халқаро ҳамкорлик илм-фан, таълим ва маданият ривожига қандай ҳисса қўшишининг ёрқин намунасидир. Бу каби ташаббуслар талабалар ва профессор-ўқитувчилар учун янги уфқларни очиб, тажриба алмашиш, тадқиқотларни кенгайтириш ва маданиятлараро тушунишни чуқурлаштиришга ёрдам беради.

Бу жараёнда Бунёдбек Абдушарипович Иброҳимов каби фаол меҳнати ва фидойилиги билан мамлакатлар ўртасидаги дўстлик кўприklarини мустаҳкамлаган инсонларнинг саъй-ҳаракатлари алоҳида аҳамият касб этади. Унинг ҳиссаси узоқ муддатли ҳамкорликни ривожлантириш йўлидаги муҳим қадам бўлиб, натижада нафақат қўшма лойиҳалар, балки таълим ва маданият алмашинувининг янги истиқболларини шакллантиришга эришилди.

Ишончимиз комилки, Кинжо Гакуин ва бошқа хорижий университетлар билан ҳамкорлик янада ривожланиб, янги самаралар олиб, факултетимизнинг халқаро нуфузини мустаҳкамлайди. Бу ташаббуслар таълим ва илм-фан халқларни бирлаштириб, умумий мақсадларга эришиш ва глобал билимлар ҳамжамиятини яратишда қудратли воситага айланаётганидан далолат беради.

**Якубов Музаффар Камилджанович-
Маъмур университети Филология факультети декани**

ISSN 2181-9696

Doi Journal 10.26739/2181-9696

«MA'MUN SCIENCE» JURNALI

3 JILD, 1 SON

ЖУРНАЛ «MAMUN SCIENCE»

TOM 3, HOMEP 1

JOURNAL OF «MAMUN SCIENCE»

VOLUME 3, ISSUE 1

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000